

VAS-ÉS FEMMUNKÁS

FOAIA OFICIALĂ A UNIUNII BRESLELOR DE MUNCITORI METALURGIȘTI ȘI ELECTRICIENI DIN ROMANIA
A ROMÂNIAI VAS- ÉS VILAMOSÁGI MUNKÁSOK SZAKMAI SZERVEZETEI SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

TELEFON: 4-50-13

Apare la 1 ale fiecărei luni // Megjelenik minden hó elsején
Redactor responsabil: RUSU SIMION

Redacția și Administrația:
BUCUREȘTI VI, STRADA CAZĂRMEI No. 11

A minimális munkabér törvénybeiktatása

A minimális munkabér törvénybeiktatásának problémája az államok szociálpolitikájában mindig első helyet foglalt. Fennáll ez az eset különösen az ipari államokra, azonban ez a probléma ugyancsak mindig éles vitára adott alkalmat.

A munkásság már az első pillanattól kezdve fel tudta értékelni a minimális munkabér törvénybeiktatásának nagy jelentőségét, mint amely lehetőséget ad a munkásnak, hogy emberségesebb életet éljen.

Másrésről pedig a munkaadói tábor — lett legyen az bárhol és bármilyen időben — nem lehetett könnyen meggyőzni ilyen irányú törvényhozás szükségességéről, avagy jogosságáról.

Az állam, habár némelykor elismerte ugyan a minimális munkabér törvénybeiktatásának szükségességét és jogosságát, mégis figyelembe kellett vegye a különböző körülményeket és érdekeket melynél fogva nem egykönnyen valósíthatta meg az ilyen irányú törvénykezést.

Az eseményeket megelőző hosszú viták és harcok után, valamint a bekövetkezett gazdasági krízis és az ennek nyomán előállott nagy munkanélküliség után, a több országban törvénybeiktatták a minimális munkabért.

Hogy mi értendő minimális munkabér alatt, ez a kérdés általában tisztázva van. Ismételjük mégis: a legalacsonyabb munkabér törvényes uton való megállapítása, amelyet a munkaadó köteles alkalmazottjának meghatározott időre vagy munkamennyiségre fizetni.

Ez a bérmenység az árindexel áll kapcsolatban, úgy hogy megfeleljen egy elfogadható életstandardnak bármilyen kategóriába tartozó munkások részére.

A minimális munkabér törvénybeiktatása ellen már rengeteg érveket sorakoztattak fel. Azt állították ugyanis, hogy ezen az uton megsértik a munka szabadságának elvét. Vagyis a munkásnak azt a jogát, hogy ott dolgozzon, ahol számításai legjobban beválnak és olyan bérért, amelyet ugyancsak szabadon köt ki, egyben a munkaadónak azt a jogát, hogy szabadon alkalmazhatja azt a munkást, aki igényeinek leginkább megfelel és olyan bért fizet, mint amilyenben a munkással megállapodott. Ellenben, ha törvénybeiktatják a minimális munkabért, ez a szabadság elvesztésének következményeit a munkaadó viseli, mert kötelezve van bizonyos munkáért meghatározott bért fizetni, amelyet a törvényalkotó szab meg. A munkás ki fogja használni ezt a körülményt, mert a munkája ugy mennyiségi, mint minőségi szempontból rosszabb lesz és a törvény támogatásával kihasználja a munkaadót.

Ezen az uton — mondják a minimális munkabér törvényesítésének ellenzői — megsemmisül a munkaerő kínálat és kereslet törvényszerűsége. Rendes körülmények között a nagyobb arányú munkaerőkereslet maga után vonja a nagyobb munkabért is, míg a nagy-szabású munkaerőkínálat munkabércsökkenést eredményez. Amikor tehát törvényesen meg van határozva a minimális munkabér, még akkor is, ha a munkaerőkereslet nagyobb volna, mint a kínálat, a munkaadó a minimális munkabérekre fogja alapul venni a bérek megállapításánál. Ennek folytán kedvezőtlen ellenbefolyás gyakoroltatik a maximális munkabérekre, amelyeket bizonyos körülmények között elérhetnének a munkások.

Azonban közelebbi vizsgálat tárgyává téve

a dolgot, ezek az érvek nem helytállóak. Mert arról soha sem lehet szó, hogy a munkás kihasználja a munkaadót mindaddig, míg ennek szabadságában állt elbocsájtani, ha nincs megelégedve a munkájával.

Az a tény, hogy a minimális munkabér egy bizonyos színvonalu értékegységet képez, mint amely kedvezőtlenül befolyásolná a maximális munkabéreket, nem jelent veszedelmet, mert a minimális munkabérnek éppen az a hivatása, hogy megakadályozza a munkás munkavértékének mértéken aluli leértéktelenedését. A maximális munkabér, amelyet a munkás adott esetben elérhet, teljesen más körülménytől függ és semmi kapcsolatban nem áll a törvényesen megszabott minimális munkabérrel.

A fentebb analizált érvek az államról keletkezett koncepcióban lelik magyarázatukat, amely századunk első felétől egészen az 1914. évi világháborúig állott fenn. Az állam liberális koncepciójáról van szó. E felfogás értelmében az állam nem tehet kezdeményezést a gazdasági élet kibontakozásában. A gazdasági élet a magánkezdeményezés hatalmára van bízva és alá van vetve a verseny szabad játégnak. Igaz, a nemzetközi gazdasági élet nagy fejlődést ért el ennek a felfogásnak hatása alatt, különösen az iparosodás terén. Azonban a világháború után, sőt a világháború miatt alapjában változtak meg a gazdasági feltételek és a gazdasági liberalizmust a tervgazdaság váltotta fel. A tervgazdaság irányítója maga az állam. Így tehát míg a múltban az állam csak az egyszerű felügyeletet gyakorolta, ma már a gazdasági élet határozott tényezője. Mint ilyen, senki sem vonhatja kétségbe az állam jogát abban, hogy a munkabérek politikáját törvényes uton szabályozza s ezt a kétséget még a legvérmesebb individualisták sem táplálhatják többé. Ma már kertelés nélkül mindenki be kell lássa,

hogy a kollektív érdekek magasabbrendűek és felül kell mulják az egyéni érdekeket. Egyébként maga az a tény, hogy az összes ipari és kereskedelmi ágak munkásai a társadalom keretében jelentős réteget képeznek és ezzel bőven kiveszik részüket az állami gépezet fenntartásából, eléggé igazolja az állami beavatkozás jogosultságát a munkabérek szabályozása terén.

A minimális munkabér törvényes uton való meghatározása lehetőséget nyújt a munkásnak emberibb életstandard elérésére, hogy munkáerejének gyümölcséből fedezhesse legszükségesebb életfeltételeit és meg legyen védve a kiméretlen kizsákmányolástól.

Ennek a törvénykezésnek különösen ott van nagy hordereje, ahol a munkásszervezetek gyengék, a munkások ki vannak szolgáltatva a munkaadó önkényének, de a munkaadó rendszerint erős és szervezett.

A szervezetlen munkásság olyan, mint aki le van szerelve, erőtlén és képtelen érvényt szerezni a legjogosabb követeléseinek is.

*

A világháború befejeztével a romániai munkásság még csak az elején állott szakmai szervezkedésének. Sokoldalú okok játszottak közre abban, hogy a szervezkedés lassu és tempóban egyenlőten formában haladjon.

Az 1938. évi szakmai szervezkedésről szóló törvény újabb lendületet adott a szervezkedésnek. Az egész világot átfogó rendkívüli idők a román munkásságot is arra indították, hogy követeléseit a körülményekhez idomítsa. Azonban az élet mind nehezebb feltételeivel szemben a minimális munkabér problémája sohasem volt időszerűbb, mint ma.

A munkásság szakmai szervezeteinek eme irányú követelése a megvalósulás stádiumába jutott.

Lapunk más helyén közöljük a minimális munkabérek megállapításáról szóló törvény teljes szövegét, hogy ezzel ismertté tegyük munkástársaink legszélesebb körében.

A Szövetség központi vezetőségének ülése

A Szövetség központi vezetőség üléseit október 28—29-én tartotta meg Bukarestben. Az ülésen részt vettek a központi vezetőség, valamint a felügyelő bizottság következő tagjai:

Központi vezetőségi tagok: Bárnau Petru elnök, Simion Gârboveanu alelnök, Simion Rusu, Bartalis Sándor Bruder Ferencz, Lindner Károly, Radu Ioan, Cucu Gheorghe, Ioan Dumitrescu, Vasile Păduleanu, Borsai Oszkár, Stan Vasile, Gogu Rădulescu vezető-ségi tagok, Mustețiu Iosif, Stanciu Iosif és Gheorghe M. Ioan felügyelőbizottsági tagok.

Lindner Dezső, Pálffy Tibor, Lăscău Nicolae a szakmai szervezetek küldöttei. Șerbu Grigorie szövetségi titkár.

Napirenden szerepelt az általános jelentés, pénztári jelentés, ellenőri jelentés, a tartományok küldötteinek jelentése, a Szövetség ügykezelési szabályzata és a Szövetség belső életét érintő ügyek.

Bárnau szaktárs a Szövetség elnöke délelőtt 1/210 órakor nyitotta meg az ülést, üdvözölve a központi vezetőségi tagokat. Rusu szaktárs, a Szövetség központi titkára, terjedelmes jelentést terjesztett elő a Szövetség átalakulásának időpontjától a mai napig. A jelentés változja a szakmai szervezetek és a Szövetség átalakulásainak történetét és az új törvény

szelleméhez való alkalmazkodását. A mai napig 8 szakmai szervezet (bresla) tartozik a Szövetséghez, a 9-ik szakmai szervezet jogi személyiségének elismerése Cernăuți székhellyel szintén folyamatban van, amely ugyancsak csatlakozni kíván a Szövetséghez. A 8 szakmai szervezet keretében 52 csoport működik 14 623 taggal.

A taglétszám szaporodás terén minden bizonnyal nagyobb eredmények mutatkoznak, ha a munkaadók nem akadályoznák meg a szervezkedést a régi bevált módszerrel, az elbocsájtások módszerével.

Ebben a tekintetben számtalan panasz érkezett már a központba.

Ha nincsen bátor és elszánt munkástömeg, amely kész legyen megvédeni jogait — mondja az előadó, — csak közbenjárásokkal nem lehet a munkások jogait megvédeni és nem lehet a szakszervezeti szabadságot kiküzdni.

Bérmozgalmak

1938 év végén és az 1939 év folyamán az alábbi helységeken voltak bérmozgalmak és kollektív szerződés kötés vagy meghosszabbítás iránti mozgalmak: Reșița, Ferdinand, Hunedoara, Anina, Zsilvölgye, Oradea, Sibiu, Turda, Uioara, Câmpia Turzii, Marosvölgye,

București, Ploesti. Ezek a mozgalmak a legtöbb esetben jó eredménnyel zárultak le, néhány eset kivételével, amikor is nem lehetett kielégítő eredményeket elérni.

Anyagi jelentés

Bartalis szaktárs a Szövetség anyagi jelentését terjesztette elő. A jelentésből megállapítható, hogy a multhoz viszonyítva, az anyagi helyzet lényegesen javult és kielégítőnek mondható.

Mustejiu Iosif szaktárs az ellenőrző bizottság nevében teszi meg jelentését, amely szerint a pénztárt és pénztári könyveket ellenőrizve, mindent a legteljesebb rendben találtak.

Az ügykezelési szabályzat

A központi vezetőség beható vita tárgyává tette a Szövetség új ügykezelési szabályzatát, amely szabályozza a segélyek folyósításának feltételeit, valamint a tagok kötelezettségeit a szakmai szervezettel és a szövetséggel szemben.

Az ügykezelési szabályzatot a központi vezetőség bizonyos módosításokkal magáévá tette.

A tartományok küldötteinek jelentése

A központi vezetőség tagjai, mint akik egyben képviselik a tartományok szakmai szervezeteit, jelentést tettek a helységükben levő vasmunkások gazdasági helyzetéről.

Az előterjesztett jelentésekből azt a vigasztalan következtetést kellett leszűrni, hogy a legtöbb vasipari üzemekben csökkent a munka nyersanyaghiány és más okokból.

Az élet általános drágulása, valamint az elsőrendű élelmicikkek árának jogosulatlan emelkedése, mellyel szemben a munkabérek egyhelyben maradtak — szintén komoly tárgyalási pontot képezett a központi vezetőségi ülésen.

Ebben az ügyben a központi vezetőség határozata alapján az alábbi memorandum lett benyújtva a Munkaügyi Minisztériumnak:

Miniszter Ur!

A vas- és villamossági munkások szövetségének október 28—29-én tartott központi vezetőségi ülése beható vita tárgyává tette a munkanélküliség aggasztó helyzetét, amely részben a nyersanyaghiány, részben a megrendelések hiánya miatt következett be.

Aggódalmunk annál mélyebb, mivel a munkanélküliség jelet a vasiparban ugyszólván általános formát öltött és különösen a nehéz vasiparban súlyosbodik a helyzet.

A vasiparral rendelkező, minden tartományban észlelhető a munkanélküliség.

Ez a kérdés érinti a vasmunkásokat gazdasági és társadalmi szempontból, mert rövid időn belül tömeges elbocsájtások következhetnek be.

Egy másik súlyos probléma, amely igen érzékenyen érinti a vasmunkásokat: az élet általános drágulása. Az élet hirtelen megdrágult, az élelmiszerek és elsőrendű közszükségleti cikkek árát 20—25% emelkedést mutatnak, a közterhek pedig ugyancsak jelentős módon nagyobodtak, míg a munkabérek olyan alacsony nívón maradtak, hogy már nem tudnak megfelelni a legszerűesebb életszükségleteknek sem.

Mély tisztelettel arra kérjük a Miniszter urat, szíveskedjék figyelemre méltatni fenti kéréseinket és a helyzet által megkövetelt intézkedéseket fogantatosítani.

Részükről van szerencsénk a következő javaslatokat megtenni:

1. *Tekintettel fenti kérdések általános jellegére, mint amelyek az összmunkásság általános érdekeire hatnak ki, legyen szabad arra kérni a Miniszter urat, hogy kérésünket a minisztertanácsnak felterjeszteni szíveskedjék. Továbbá a Miniszter ur közbenjárását kérjük arra, hogy az illetékes állami intézmények lássák el a komoly vasipari üzemeket megfelelő megrendelésekkel és nyersanyagokkal.*

2. *Az élet általános drágulása türethetlenné vált a vasmunkásokra nézve. A drágulás letörésére sürgős intézkedések megtételére kérjük a Miniszter urat, hogy ezzel enyhíteni lehessen a munkások nehéz helyzetén.*

Az élelmicikkek árdrágulása indokolatlan, mert előállításuk bent az országban történik és ennélfogva az árdrágulás a termelők hirtelen meggazdagodási törekvéseinek tudható be.

A városi tanácsok mellett működő bizottságokban, amelyek az árdrágulás letörését vannak hivatva szolgálni, hiányzanak a munkások képviselői. E bizottságok kiegészítése a szakmai szervezetek képviselőivel nagyban elősegítené az ügy céljainak elérését.

Abban a reményben, hogy Szövetségünk központi vezetőségének memorandumja szíves meghallgatásra talál, kérjük a Miniszter urat, fogadja kiváló tiszteletünk kifejezését.

PETRU BĂRNAU
elnök

RUSU SIMION
titkár

A Szövetség központi vezetősége foglalkozott még a C. F. R. vasmunkások szervekedésének a kérdésével és eihatózta, hogy ebben az ügyben memorandummal fordul a Munka- és Közlekedésügyi minisztériumokhoz. A Szövetség belső ügyeit érintő kérdések tárgyalása után az ülés a legteljesebb megértés és lelkesedés jegyében véget ért.

Proletárirodalom

Az irodalom különböző fajaival és áramlataival az emberi művelődés egy kiterjedt birodalmát képezi, oly birodalmat, amelyben minden fajnak és áramlatnak pontos határai vannak.

Más a helyzet azonban a proletárirodalom tekintetében. A nehézség már magának a proletárirodalom fogalmának a meghatározásánál kezdődik. Valóban, mit is értünk proletárirodalom alatt?

Egyesek szerint a munkások által írt irodalomról van szó, mások szerint a munkások számára írt irodalomról. Ime tehát, nem mindenkinek egyezik a véleménye a proletárirodalom fogalmáról, amely fogalmat a világháború utáni években kezdték használni, így nem régi keletű.

A vélemények nem egyezők, dacára, hogy — vagy éppen azért, mert — mindenkinek, legalább is részben igaza van. Mert a proletárirodalom irhatják maguk a munkások, mintahogy nagyon jól irhatják a munkások számára, sőt jó, ha számukra írják, de még jobb természetesen, hogyha ők olvassák. Ez azonban más kérdés...

Amint látjuk, a fenti tulajdonságok egyike sem képezi a proletárirodalom jellegzetességét, amely megkülönbözteti a másfajta irodalomtól.

Proletárirodalomnak csak az a mű nevezhető, amely a kenyerért való harcban lejá-

szódó drámákat, az ember legmélyebb vágyódásait, életmódját és gondolkodásmódját tükrözi vissza.

Lesznek talán, akik megjegyzik, hogy voltak, akik ezeket a drámákat, vágyódásokat, érzelmeiket és eszméiket sokkal előbb megírták, még mielőtt a proletárirodalom kifejezés felbukkant volna. Ez minden bizonnyal igaz. De megkülönböztetésül a hagyományos irodalomtól, amely nem tett egyebet, mint megírta ezeket, a proletárirodalom hivatása az, hogy elősegítse annak a világnak az átalakulását, amelyben ma élünk, egy jobb, igazabb, emberibb világgá.

Ez annyit jelent, hogy a proletárirodalomnak bizonyos célzatossága van. És az irodalom célzatossága ellen szól természetesen a „művészetet a művészetért” felfogása. A művészet, ez esetben az író, nem kell, hogy művészetét valamely politikai eszme szolgálatába állítsa.

Hivatása csak az, hogy az emberiség művelődését minél tökéletesebb és minél tartósabb műalkotásokkal gazdagítsa. Így tehát valamely politikai eszme szolgálatába állított irodalom — bármilyen legyen is az — propaganda irodalomnak nevezzük és szükségképpen közepes lévén, nem tekinthetjük művészetnek.

Ez az érvelés az első pillanatra megkapó és kifogástalan, de mégis teljesen téves.

Vegyük például az 1917.-i nagy forradalom

utáni orosz irodalmat. Akármelyik irodalomkritikus becsületesen el kell ismerje, hogy messze tulszárnyalja a középeket. Ilya Ehrenburg, Gladkow, Lydia Seyfullina nevei — hogy csak néhányat említsünk, — jól ismertek és jól becsültek a művészvilágban. De mindezeknek az íróknak a művei mi egyebek, ha nem egy eszme szolgálatába állított irodalom?

Vagy tovább menve ezen az uton, ki nem ismeri és csodálja — ha csak művészeti szempontból is — egyes íróknak, mint Upton Sinclair, Ernst Toller, Henry Poulaille, műveit? Mégis ezek a művek egy eszméért küzdenek, célzatosság van bennük. Merné-e azonban valaki azt állítani, hogy ezek nem valódi műalkotások? Egész bizonyosan senki sem.

Ime tehát, a „művészetet a művészetért” felfogása nem képez akadályt a proletárirodalom szempontjából. A valóságban ez a felfogás hibás. Figyelemmel vizsgálva bármely szerző irodalmi művét, megállapíthatjuk, hogy az többé-kevésbé azokat az eszmei elfoglaltságokat tükrözi vissza, amelyek az alkotás pillanatát áthatják. Ami természetesen nem igazolja azonban a másik szélsőséges felfogást, mely szerint minden irodalmi alkotás egyben propagandamű is.

Egyébként a proletárirodalom nem egy mesterséges tünemény, hanem egy kikerülhetetlen szükségesség. Korunknak, amelyben élünk, egyik jellegzetessége többek között az is, hogy a művelődési eszközök nem egy egyedüli uralkodó és kiváltságos osztály kizárólagos rendelkezésére állanak, hanem ma már valahogyan közjavakat képeznek.

A kötelező elemi oktatás, az újságok, mozgóképszínházak, rádió segítségével a társadalmi osztályok műveltségi színvonala közötti különbségek csökkentek. A munkást már nemcsak mint politikai, hanem mint szellemi tényezőt is számításba veszik.

Mégis, a kritika, különböző okoknál fogva nem készt, hogy tagadja vagy legalább is kétségbe vonja a proletárirodalom számára szükséges alkotó erők létezését.

A polgári kritika a proletárirodalom szemére hányja az érettség, az irodalmi típusok hiányát, szemére hányja félszégességét. Ebben a tekintetben ugyanazt jegyezhetjük meg, amit már fentebb is mondtunk a „művészetet a művészetért” felfogás tekintetében.

Másrészt kétségbe vonták a proletárirodalomnak azt az erejét és lehetőségét, hogy saját irodalmat alkothasson. Ezt pedig azért, mert a jelen pillanatban a proletárirodalom alkotó ereje a társadalmi harcokban van lekötve.

Még ha elméletileg így is lenne, mégsem lehet tagadni, hogy az eszméhez vezető út még hosszú akadályokkal telített. A világ különböző sarkaiban lejátszódó legújabb események bizonyítják, hogy a társadalmi osztályok még jó darab ideig létezni fognak.

Igy lévén, vajon nem kötelessége-e a proletárirodalomnak, hogy azon dolgozzon, hogy a politikai átalakulást megelőzze a szellemi átalakulás?

Hogy így van, bizonyítja az a tény is, hogy a valóságban a dolgok így fordulnak bármely tudományos elméleti felfogás tekintetében. A proletárirodalom szükségét érezte a saját művelődésének. Ez a művelődés most dolgozódik ki, talán még nem ismert utakon, a proletárirodalom kebelében. És a proletárirodalom élő tanúsága e művelődés létezésének, fejlődésének és szépségének.

Kizárás

A Vas- és Villamossági Munkások Temes-tartományi szakmai szervezetének vezetősége 1939 október 15-én tartott ülésén egyebek között foglalkozott a petroseni helyicsoport beadványával, amelyben kéri Plich Adalbertnek a szakmai szervezetből való kizárását.

A szakmai szervezet vezetősége megvizsgálva a beadványt és meghallgatva egyes zsilvölgyi tagok felvilágosításait is, megállapította, hogy Plich méltatlan viselkedést tanúsít, többiben megrágalmazta a vezetőség tagjait és botrányokat okoz.

A fenti okok alapján az alapszabályok 13. cikke értelmében a vezetőség nevezett a szakmai szervezet tagjai sorából egyhangulag kizárta.

Petrosani, 1939 okt. 15.

Mustejiu Iosif elnök.

Gârbovean Simion titkár.

